

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 9. veljače 2024.

Analiza presude

Bulić protiv Hrvatske
zahtjev br. 32997/15
presuda

povreda čl. 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje

Proizvoljnim tumačenjem primjenjive pravne norme domaći sudovi povrijedili su pravo podnositelja zahtjeva na pošteno suđenje

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) donio je 26. rujna 2023. presudu kojom je utvrdio da je podnositelju zahtjeva povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno člankom 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositelj zahtjeva, vojnik Hrvatskog vijeća obrane (HVO) u Bosni i Hercegovini (BiH) tijekom vojne operacije 1994. zadobio je ozljede rebara i ramena te doživio psihički šok. U BiH je 2005. godine ostvario status ratnog vojnog invalida te mu je u toj državi priznato pravo na invalidninu. U upravnom postupku pokrenutom 2006. godine pred Hrvatskim zavodom za mirovinsko osiguranje (HZMO) tražio je priznanje prava na invalidsku mirovinu umanjenu za iznos invalidnine priznate u BiH, pozivajući se pri tome na odredbe Ugovora između Republike Hrvatske i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici HVO i članova njihovih obitelji¹ (dalje u tekstu: Ugovor). Naime, predmetnim Ugovorom predviđena je mogućnost priznavanja prava na invalidsku mirovinu vojnicima HVO koji imaju hrvatsko državljanstvo i čija je invalidnost bila posljedica ranjavanja ili zatočeništva. HZMO je odbio podnositeljev zahtjev pozivajući se na interna vještačenja kojima je utvrđeno da je njegov invaliditet uzrokovan duševnom bolešću i „povredama” koje nisu obuhvaćene područjem primjene Ugovora, a ne „ranjavanjem”. Upravni sud u Osijeku potvrdio je to rješenje, a Ustavni sud je 11. prosinca 2014. odbacio ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva kao očigledno neosnovanu.

Pred Europskim sudom podnositelj zahtjeva je prigovorio na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije da mu nije pružena učinkovita mogućnost osporavati vještačenja upravnog tijela

¹ Zakon o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području prava stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji ("Narodne novine – Međunarodni ugovori", broj: 2/06.).

na kojima se temeljila odluka o osnovanosti njegova zahtjeva i da su odluke hrvatskih tijela o samom predmetu spora bile proizvoljne i neobrazložene.

Uzimajući u obzir praksu Europskog suda, konkretno, presudu [Letinčić protiv Hrvatske](#)², a nakon neuspješnog pokušaja postizanja prijateljskog rješenja, zastupnica je podnijela jednostranu izjavu u kojoj je priznala povredu članka 6. stavka 1. Konvencije, ponudila podnositelju zahtjeva isplatu određenog novčanog iznosa i pozvala Europski sud da predmet izbriše s liste predmeta.

Međutim, kako u hrvatskom pravnom poretku nije bila previđena mogućnost da podnositelji zatraže obnovu postupka na temelju odluke Europskog suda kojom se predmet briše s liste temeljem jednostranog priznanja povrede, već samo na temelju presude (čl. 76. st. 1. Zakona o upravnim sporovima³), Europski sud je smatrao da interesi poštivanja ljudskih prava traže nastavak ispitivanja predmeta te nije prihvatio jednostranu izjavu zastupnice o priznanju povrede.

Ispitujući osnovanost zahtjeva, Europski sud je razmatrao je li proizvoljan ili očigledno nerazuman zaključak hrvatskih tijela da je narušenost zdravlja podnositelja nastala tijekom vojne borbe u BIH bila rezultat „povrede” a ne „ranjavanja” ([López Ribalda i drugi protiv Španjolske](#)⁴ [VV], br. 1874/13 i 8567/13, stavak 149.).

Utvrдио je da vještačenja na koja su se pozivala hrvatska tijela u svojim odlukama nisu obrazložila razliku između „povređivanja” i „ranjavanja”, niti zašto oštećenje zdravlja koje je nastalo kod podnositelja spada u prvu kategoriju, a ne drugu. Naglasio je da je Ustavni sud u brojnim odlukama utvrдио povredu prava na pošteno suđenje smatrajući da tumačenje kojim se razlikuju pojmovi „povreda” i „ranjavanje” kao posljedice neprijateljskog djelovanja tijekom vojnih borbi nije životno pa je stoga proizvoljno, pretjerano formalističko i protivno svrsi Ugovora⁵.

Nadalje, Europski sud uzeo je u obzir i činjenicu da je hrvatskim zakonom koji je bio na snazi u relevantno vrijeme bilo propisano da hrvatski branitelj može ostvariti pravo na invalidsku mirovinu ako je njegovu invalidnost uzrokovalo ranjavanje, povreda, zatočeništvo ili bolest. Zakonom je bilo propisano i da će se prava pripadnika HVO regulirati međunarodnim sporazumom, ali u Ugovoru „ranjavanje” nije definirano.

Slijedom navedenog taj Sud je zaključio da su odluke domaćih sudova i njihovo tumačenje uzroka štete, kao „povrede” ili „ranjavanja”, u predmetu podnositelja zahtjeva koji je ozlijeđen na prvoj crti borbe zbog detonacije neprijateljske granate, bile proizvoljne. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije. (Europski sud nije se bavio ispitivanjem je li podnositelju zahtjeva pružena učinkovita mogućnost osporavati vještačenja upravnog tijela.)

Europski sud ujedno je kazao da je u ovom predmetu najprikladniji način ispravljanja posljedica utvrđene povrede obnova postupka temeljem članka 76. stavka 1. Zakona o upravnim

² [Analiza presude](#) dostupna je na Internet stranici Ureda zastupnika.

³ Narodne novine br. 20/10, 143/12, 152/14, 94/16, 29/17 i 110/21

⁴ Sažetak presude dostupan je na [hrvatskom jeziku](#).

⁵ Europski sud primjerice navodi odluke Ustavnog suda: U-III-4403/2018 od 11. rujna 2019., U-III-A-2199/2020 od 10. lipnja 2020., U-III-B-4003/2020 od 1. listopada 2020., U-III-4438/2019 od 3. studenoga 2020., U-III-1920/2019 od 10. ožujka 2021. i U-III-4219/2019 od 22. travnja 2021.

sporovima. Stoga podnositelju zahtjeva nije dosudio naknadu štete, već samo iznos od 2.800,00 EUR-a na ime troškova postupka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava